

שתי ההנהגות שארץ ישראל | פרשת פנחס

במרכז הפרשה שלנו מופיע מפקד בני ישראל, מפקד גדול, שמטרתו המוצהרת היא בירור גודלו של כל שבט, לקראת חלוקת הנחלות שתהיה לאחר ירושת הארץ. "לְאֵלֶּה תִּחְלַק הָאָרֶץ... לְרֵב תִּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלַמָּעַט תִּמְעַיֵט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדָּיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ". התורה פורסת לפנינו מהלך ריאלי ומעשי של ספירת אנשים על ידה נדע מה גודל השטח לו זכאית כל משפחה וכל שבט.

אלא שפתאום, באמצע הסידור הריאלי של הדברים, התורה לכאורה סותרת את עצמה ואומרת שבעצם החלוקה תהיה על פי הגורל. רש"י על הפסוקים מאריך לבאר את הניסיונות והמופתיות של חלוקת הנחלות על פי הגורל. את הארץ, כך רואים, אפשר לחלק רק על פי אות שמימי.

מפרשים רבים ניסו ליישב את הסתירה.

מכל מקום, המסר העולה מפרשתנו הוא מסר עקרוני הקשור בכלל לחיי עמנו כאן בארץ ישראל. לעולם ההתנהלות שלנו כעם פה בארץ תופיע בשתי צורות. מצד אחד, זו הארץ אותה עלינו לכבוש ובה עלינו להתיישב והכלים העומדים לרשותנו הם הכלים האנושיים שלנו, השכל האנושי והמאמץ הבחירי. סיימנו את הליכתנו במדבר, סיימנו את תקופת הניסיונות האלוקית בה אנו חיים מעל הריאליה ומעתה יש מקום למחשבה ומאמצים אנושיים. ומצד שני, זאת ארץ ה', ארץ הקודש, מקום שמושגח באופן מיוחד ויוצא דופן.

ארץ ישראל יוצרת שילוב מופלא ולא פשוט בין הצורך בעשייה האנושית של עם ישראל, לבין ההנהגה האלוקית השמימית.

מאז ועד עתה, כל מה שקרה, קורה ויקרה בארץ ישראל מבחינה לאומית, תמיד יהיה לא קל ופשוט לעיכול. מידי פעם נצטרך לחדד את גבולות הגזרה של שני הצדדים בשילוב המיוחד הזה. זאת "אָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּהַ מִּרְשֵׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה". כשבאים לארץ ישראל, באים למקום אחר, מקום מיוחד. אין עוד פיסת קרקע כזו בכל העולם כולו. זוהי ארץ בה יש שותפות אמתית, מיוחדת ומופלאה בין האדם לבין אלוקיו, בין ישראל לבין אביהם שבשמים.

שבת שלום, בשורות טובות ושנזכה לראות את המשך אחיזתנו המלאה והמבורכת בארץ ישראל.